

TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĐÜNE

Yrd. Doç. Dr. İrmak Hümeriç Altunöz ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ata Öztürk tarafından yürütölen ve ekte etik komite onayı, araştırma önerisi ve ölçme araçları sunulan araştırma kapsamında Genel Müdürlüğünüze bağlı okullarda bir anket uygulanması planlanmaktadır.

Genel Müdürlüğünüze uygun görülmesi durumunda gönüllölük ilkesi çerçevesinde Ek 3'te sunulan anketin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanması için izin istemekteyiz.

Bilgilerinize ve geređini arz ederim.

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ata ÖZTÜRK
Orta Dođu Teknik Üniversitesi
Öğretim Üyesi

Ekler:

1. Etik Komite Onayı (1 Sayfa)
2. Araştırma Önerisi (2 Sayfa)
3. Anket (5 Sayfa)

DUMLUPINAR BULVARI, 06800
ÇANKAYA ANKARA/TÜRKİYE
T: +90 312 210 22 01
F: +90 312 210 79 59
ueam@metu.edu.tr
www.ueam.metu.edu.tr

Sayı: 28620816/187 -386

21 Nisan 2015

Gönderilen: Y.Doç.Dr. İrmak Hürmeriç Altunsöz
Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

Gönderen: Prof. Dr. Canan Sümer
IAK Başkan Vekili

İlgi : Etik Onayı

"Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan hareket eğitimi programlarının incelenmesi" isimli araştırmanız "İnsan Araştırmaları Komitesi" tarafından uygun görülerek gerekli onay verilmiştir.

Bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Etik Komite Onayı

Uygundur

21/04/2015

Prof.Dr. Canan Sümer
Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi
(UEAM) Başkan Vekili
ODTÜ 06531 ANKARA

ASLI GİBİDİR

Sevil SENEL
Yüksek Öğretim Kurulu
ODTÜ Eğitim Fakültesi

ARAŞTIRMA ÖNERİSİ

GİRİŞ

Okul öncesi dönem yaşamın temelini oluşturmaktadır (MEB, 2013). Bu dönemde çocukların gelişimi çok hızlıdır ve kaliteli eğitim ortamları sağlandığı takdirde çocuklar bu dönemde sağlıklı bir gelişim süreci gösteriler. Milli Eğitim Bakanlığının Okul Öncesi Eğitim Programında da belirtildiği üzere Okul Öncesi Eğitimin çok temel hedefleri bulunmaktadır. Bunlar: a) çocukların bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimini destekleyerek iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlamak, b) çocukları ilkokula hazırlamak, c) şartları sınırlı olan ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı sağlamak olarak sıralanabilir (MEB, 2013). Bu temel hedeflere ulaşmak için eğitim kurumlarına birçok görevler düşmektedir. Sağlıklı bir eğitim ortamı hazırlamak, güncel bilgilerden faydalanarak öğrenci merkezli sınıf ortamları oluşturmak, çocukların zihinsel, bedensel ve duygusal ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak MEB Okul Öncesi Eğitim mevzuatına uygun okul uygulamaları bu görevlerin başında gelmektedir.

Okul Öncesi Eğitim Kurumları aynı zamanda toplumun değişen ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olmayı hedeflemektedir. Sürekli değişen ve gelişen günümüz teknolojisi toplumlara birçok açıdan yarar sağlarken, bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. Özellikle bilgisayar teknolojileri hayatın her anında artık çocuklarımızla birlikte. Bu teknolojiler hayatı kolaylaştırırken doğru kullanım sağlık açısından önemlidir. Bilgisayar oyunları, tablet bilgisayarlar ve telefon uygulamaları gibi geliştirilen yeni teknolojileri her yaş grubu insanların dikkatini çekmekte ve bu tür uygulamalara günlük yaşam içerisinde geçmişe oranla çok daha fazla zaman harcanmaktadır. Özellikle çocuklar yeni geliştirilen bu teknolojiler ile çok erken yaşta tanışmakta ve zamanların ciddi bir kısmında bu teknolojilerle bağlantıda geçirmektedir. Aileler ve eğitim kurumları çocukların sağlıklı gelişimleri için bu teknolojilerin kullanım sürelerini ve içeriklerini kontrol etme gayretindedir. Çocukların çok fazla hareketsiz kalması çeşitli sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Hareketsiz yaşama bağlı olarak da ortaya çıkan öncül sorunlardan biri de şişmanlık olarak değerlendirilmektedir.

Şişmanlığın önlenmesinde veya azaltılmasında hareketli bir yaşam öncelikli faktörlerdendir (Heelan & Eisenmann, 2006). Özellikle düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılımın payı şişmanlığın önlenmesinde öncüdür. Düzenli fiziksel aktiviteye katılım ya da hareketli bir yaşam tarzının küçük yaşlarda elde edilmesi daha kolaydır ve eğitim kurumlarındaki hareket eğitimi programları bu alışkanlıkların kazandırılmasında büyük rol oynamaktadır. Eğitim kurumlarında uygulanan hareket eğitimi uygulamalarının kalitesi, çocukların fiziksel aktiviteye, spora ve hareketli bir yaşama yönelik olan tutum ve davranışlarını direk etkilediği için, hareket eğitimi programları çocukların gelişimsel özelliklerine göre organize edilmeli ve etkili bir şekilde uygulanmalıdır. Çocukların yaşam boyu aktif kalması bu şekilde desteklenebilir.

Okul öncesi eğitim kurumları hareket eğitimi programlarını düzenlerken birçok unsuru göz önüne bulundurur. Hareket eğitimi programının içeriği, süresi, kalitesi, kullanılacak olan iç ve dış mekânlar, ekipmanlar, programın değerlendirilmesi veya uygulanan programın MEB Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğine olan uygunluğu veya hedeflenen kazanımlara ulaşılması gibi birçok konu göz önünde bulundurulmaktadır.

AMAC

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan hareket eğitimi (fiziksel aktivite veya spor zamanlarının) programlarının değerlendirilmesi ve uygulamaların veriminin artırılmasına yönelik öneriler geliştirmektir.

VERİ TOPLAMA SÜRECİ, KULLANILACAK YÖNTEM, ÖLÇEK, ARAÇ VE TEKNİKLER

Bu araştırmanın örnekleminin: Milli Eğitim Bakanlığına uygun görülmesi halinde okul öncesi eğitim kurumları çalışanları olması hedeflenmiştir. Araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen ve yöneticilere, "Fiziksel Aktivite Öz Değerlendirme Anketi" aracılığı ile kurumlarında uyguladıkları hareket eğitimi programları hakkında sorular sorulacaktır. Anketi doldurmak için 10-12 dk süre yeterli olacaktır.

ÇALIŞMADAN BEKLENEN SONUÇLAR

Bu araştırmanın sonucunda okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan hareket eğitimi programlarının içeriği, kalitesi, uygulama yöntemleri ve bu programlarda kullanılan malzeme ve fiziksel alan konusunda önemli bulgulara ulaşılabacaktır. Başarılı uygulamaların akademiyle paylaşılması ve gelişime açık noktalar tespit edilirse bu konularda Bakanlık hizmetlerine katkıda bulunulması beklenmektedir.

ÇALIŞMANIN ALANA VE/VEYA TOPLUMA YAPACAĞI OLASI KATKILARI

Okul öncesi dönem çocukların hareket gelişimlerindeki en kritik ve önemli dönemdir. Bu dönemde alınan eğitimin kalitesi çocukların gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan hareket eğitimi programlarının içeriğini ve uygulama yöntemlerini inceleyen araştırmalara uluslararası alanyazında çokça rastlanılmaktadır. Ancak ülkemizde bu konuda yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu araştırma sonucunda elde edilecek veriler, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan hareket eğitimi programlarının Milli Eğitim Bakanlığının Okul Öncesi Eğitim Programında belirtmiş olduğu motor gelişim kazanımlarına ulaşmadaki rolüne dair bilgiler sağlayacaktır. Aynı zamanda, okul öncesi eğitimi öğretmenleri, beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticileri ile bu veriler paylaşılarak, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan hareket gelişimi programları kalitesinin artırılmasına katkı verilmesi umulmaktadır.

OKUL ÖNCESİ FİZİKSEL AKTİVİTE PROGRAMI DEĞERLENDİRME ANKETİ

Katılımanız istenen bu anket (GoNAPSACC), alan yazındaki en yeni araştırma ve güncel bilgiler ışığında oluşturulan iyi uygulamalara dayanmaktadır. Bu değerlendirmeyi tamamladıktan sonra programınızın güçlü yönlerini, geliştirilmesi gereken alanlarını görebilecek ve bu bilgileri sağlıklı değişimler planlamak için kullanabileceksiniz.

Bu öz değerlendirme anketinde bahsi geçen, fiziksel aktivitelerini; çocuk otururken veya dinlenirken kalp atımını veya nefes alımını arttıran hertürlü hareketleri ifade etmektedir. Sorular tipik gelişim gösteren ve/veya özel gereksinimleri olan çocuklar için sunulan olanaklarla ilgilidir.

Başlamadan önce:

1. Soruları cevaplarırken kullanmak üzere; varsa personel el kitaplarını, ebeveyn el kitaplarını ve fiziksel aktiviteyle ilgili kurallar ve tavsiyeleri barındıran diğer evrakları hazırlayın ve
2. Soruları cevaplarırken kararsız kalırsanız günlük fiziksel aktiviteler konusuna hakim öğretmen ve personele danışabilirsiniz.

Değerlendirirken:

Parantez içindeki cevap seçenekleri yarım günlük programlar içindir. Tam gün programlar parantezsiz seçenekleri kullanmalıdır. Yarım gün Y.G. olarak kodlanmıştır.

Anahtar kelimelerin tanımları yıldız imiyle işaretlenmiştir. (*).

Her soruyu cevaplayınız. Eğer cevaplardan hiç biri tam anlamıyla durumu karşılamıyorsa, size göre en uygun olanı seçiniz. Eğer sorulardan herhangi biri sizin programınıza uymuyorsa, bir sonraki soruya geçin.

GENEL BİLGİLER

- A. Okuldaki Göreviniz (Müdür yada Müdür Yrd. vb):
- B. Eğitim Durumunuz: Lisans Y. Lisans
- C. Okul Türü:
- D. Yöneticilikte kaçınca yılınız:
- E. Öğretmenlikte kaçınca yılınız:

SUNULAN ZAMAN

1. Her gün iç ve dış mekân fiziksel aktiviteleri* için okul öncesi çocuklara (2-5 yaş arası) sunulan vakit:

a. 60 dakikadan az
(Y. G. 30 dakikadan az) | b. 60-89 dakika
(Y. G. 30-44 dakika) | c. 90-119 dakika
(Y. G. 45-59 dakika) | d. 120 dakika yada daha fazla
(Y. G. 60 dakika yada daha fazla) |
|---|---|--|--|

* Fiziksel aktivite yürümek, koşmak, emeklemek, tırmanmak, zıplamak ve dans etmek örneklerini içerir

2. Her gün iç ve dış mekan fiziksel aktiviteleri* için küçük çocuklara (13-24 aylık arası) sunulan vakit:

a. 60 dakikadan az (Y. G. 30 dakikadan az)	b. 60-74 dakika (Y. G. 15-29 dakika)	c. 75-89 dakika (Y. G. 30-44 dakika)	d. 90 dakika yada daha fazla (Y. G. 45 dakika yada daha fazla)
---	---	---	---

3. Programımız emeklemeyen çocuklar (0-12 ay) için karın egzersizi vakti* sunmaktadır:

a. Günde bir kere veya daha az (Y. G. haftada 3 kere veya daha az)	b. Günde 2 kere (Y. G. haftada 4 kere)	c. Günde 3 kere (Y. G. günde 1 kere)	d. Günde 4 kere (Y. G. günde 2 kere veya daha fazla)
---	---	---	---

*Karın egzersizi vakti bebeklerin uyanık ve karınlarının üstünde uzanırken gözlemlendikleri vakittir. Bu vakitler için fırsatlar eğlenmeleri ve güçlerini kazanmaları için mümkün olduğunca uzun sürmelidir. Buna alışkın olmayan veya hoşlanmayan bebekler için, her karın egzersizi vakti 1-2 dakikayla başlayabilir ve sonrasında 5-10 dakikanın üzerine çıkartılabilir.

4. Programımızın okul öncesi çocuklara (2-5 yaş arası) her gün sunduğu yetişkinler tarafından yönlendirildiği* fiziksel aktivite süresi:

a. 30 dakikadan az (Y. G. 10 dakikadan az)	b. 30-44 dakika (Y. G. 10-19 dakika)	c. 45-59 dakika (Y. G. 20-29 dakika)	d. 60 dakika veya daha fazla (Y. G. 30 dakika yada daha fazla)
---	---	---	---

*Yetişkinler tarafından yönlendirilen aktiviteler: Dersleri öğretmen(ler) veya diğer yetişkinler yönlendirebilir. (Dans etmek, müzik ve hareketleri, motor gelişim derslerini, fiziksel aktivite oyunlarını veya takla atmaya içerir. Yazacağımız aktivite süresi gün boyunca yapılan çeşitli kısa aktivitelerin toplamını içerebilir.

5. Yemek ve uyku zamanları dışında, bir seferde okul öncesi çocukları (2-5 yaş arası) ve küçük çocukların (13-24 aylık arası) oturur vaziyette kalması beklenen en uzun vakit:

a. 30 dakika veya daha fazla	b. 20-29 dakika	c. 15-19 dakika	d. 15 dakikadan daha az
------------------------------	-----------------	-----------------	-------------------------

6. Yemek ve uyku zamanları dışında, bir seferde bebeklerin (0-12 ay arası) oturulacak yer, salındak ya da yatağın üzerinde geçirdikleri vakit:

a. 30 dakika veya daha fazla	b. 15-29 dakika	c. 1-14 dakika	d. 0 dakika
------------------------------	-----------------	----------------	-------------

İç mekan Oynama Alanı

7. İç mekan oyun alanlarımız aşağıdakileri sunmaktadır: (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- Zıplamak, koşmak, ve yuvarlanmak da dahil tüm aktiviteler için alan
- Her yaş grubu için ayrı oynama alanı
- Bireysel, ikili grup, küçük grup ve geniş gruplar için oynama fırsatı sunan alanlar
- Özel ihtiyacı olan çocuklar için tam erişim
- Hiçbiri

8. Aşağıda geçen sağlam taşınabilir oyun ekipmanları sağlam olarak çocuklarımızın kullanımındadır: (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- Zıplama oyuncakları: zıplama ipi, zıplama topu
- Çekmeli itmeli oyuncaklar: büyük çöp kamyonu, mısırdan yapılmış patıngaç, iterek sürülen arabalar
- Döndürmeli oyuncaklar: kurdeleler, şallar, değnekler, hulahuplar, paraşütler
- Fırlatma, yakalama ve vurma oyuncakları: toplar, ponponlar, armut koltuklar, deniz makarnaları, raketler
- Denge oyuncakları: denge kalası, plastik 'nehir taşları'
- Emekleme ve yuvarlanma ekipmanları: kilimler, taşınabilir tüneller
- Hiçbiri

*Taşınabilir oyun ekipmanları çocuğun kaba motor beceri gelişimine katkı sağlamak için taşıyabileceği, fırlatabileceği, itebileceği, çekebileceği vb. ekipmanları içerir. Bu ekipmanlar zemine veya duvara monte edilmiş malzemeyi içermez. Kumaş tüneller, kilimler ve öğretmenin kolayca taşıyabileceği ve sökebileceği diğer daha büyük malzemeler taşınabilir oyun ekipmanlarına örnektir.

9.Öğretmenler okul öncesi (2-5 yaş arası) ve küçük çocuklara (13-24 aylık arası) iç mekan serbest oyun zamanlarında* taşınabilir oyun ekipmanlarını önermektedir:

- a.Hiçbir zaman b. Bazen c. Sık sık d.Her zaman

*İç mekan serbest oyun zamanları: Temel zamanlar süresince serbestçe seçilen aktiviteleri içermektedir. Bu aynı zamanda spor salonunda, çok amaçlı salonlarda yada diğer alanlarda yapılan çocukların serbestçe hareket edebilmelerine olanak sağlayan aktiviteleri içerir.

10.Öğretmenler, karın egzersizi zamanı ve diğer iç mekan aktiviteleri boyunca gelişimsel olarak uygun taşınabilir oyun ekipmanları sunmaktadır:

- a.Hiçbir zaman b. Bazen c. Sık sık d.Her zaman

*Bebekler için taşınabilir oyun ekipmanları: toplar, yumuşak tomruklar ve marakasları içerir.

11.Fiziksel aktiviteleri destekleyen programımızın posterler, kitaplar ve diğer öğrenme materyalleri içerir:

- a.Az yada hiç b.Sınırlı çeşitlilik c.Çeşitli materyaller d.Çok çeşitli materyaller

Öğretmen Davranışları

12.Öğretmenler uğraşması güç davranışları yönetmek için, öğretmenler fiziksel aktiviteler için zaman ayırır yada okul öncesi (2-5 yaş arası) veya küçük çocukları (13-24 aylık) 5 dakikadan fazla fiziksel olarak aktif oldukları oyun zamanlarından uzak tutarlar:

- a.Her zaman b.Sık sık c.Bazen d.Hiçbir zaman

13.Öğretmenler okul öncesi çocukların fiziksel olarak aktif oldukları oyun zamanlarında aşağıdaki rolleri üstlenirler:

- a.Sadece kontrol ederler b.Kontrol ederler ve fiziksel aktiviteyi sözlü olarak desteklerler c.Kontrol ederler, sözlü destek sağlarlar, bazen çocukların fiziksel aktivitelerini artırmak için kendileride katılırla d.Kontrol ederler, sözlü destek sağlarlar, çoğu kez çocukların fiziksel aktivitelerini artırmak için etkinliğe de katılırlar

14. Karın egzersizleri ve diğer aktiviteler süresince, motor becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için çocuklarla etkileşime geçerler*:

- a. Hiç zaman b. Bazen c. Sık sık d. Her zaman

*Motor becerileri çocukların büyüdükçe geliştirdikleri, fiziksel beceriler ve kas kontrolüdür. Bebekler için motor beceriler kafayı kaldırma ve çevirme, yuvarlanma, dik oturma, oyuncaklara ulaşma ve yakalamayı içermektedir.

15. Öğretmenler sınıf rutinleriyle, geçişleriyle ve planlanan aktiviteleriyle fiziksel aktiviteyi birleştirir.

- a. Hiçbir zaman b. Bazen c. Sık sık d. Fırsat buldukları her zaman

*Rutinler, geçişler ve planlanan aktiviteler süresince olan fiziksel aktiviteler, çocuklar sırada beklerken oyunlar (örnek el çırpımlar) yada diğer hareket oyunlarını oynamayı veya aktiviteler arası geçişi yada hikaye, çember zamanı süresince hareket etmeyi içerebilir.

Eğitim & Profesyonel Gelişim

16. Okul öncesi çocuklar (2-5 yaş arası) veya küçük çocuklar (13-24 aylık arası) büyük motor becerileri geliştirmeyi hedefleyen derslere katılırlar*:

- a. Hiçbir zaman b. Ayda 1 defa c. Ayda 2-3 defa d. Ayda 4 ve fazlası

*Kaba motor becerileri çocukların büyüdükçe geliştirdikleri fiziksel beceriler ve kas kontrolleridir. Kaba motor becerilerini geliştirmek için olan dersler atlama, zıplama, yakalama, topa ayakla vurma, dengeleme, esneme ve diğer belli beceriler üzerine yoğunlaşır.

17. Öğretmenler fiziksel aktivitenin önemi hakkında çocuklarla konuşmaktadır:

- a. Hiçbir zaman b. Bazen c. Sık sık d. Fırsat buldukları her zaman

18. Öğretmen ve personel çocukların fiziksel aktiviteleri üzerine profesyonel gelişim eğitimleri almaktadır*:

- a. Hiçbir zaman b. Yılda 1 kere c. Yılda 2 kere d. Yılda 3 ve fazlası

*Ankette oyun alanı güvenliği eğitimi, bu tanımın dışında tutulmuştur. Profesyonel gelişim bizzat veya görüşme saatleri yada kredili devam eden üniversite dersi veya hizmet içi eğitimleri içerebilir. Zümre toplantılarında sunulan bilgiler geçerlidir.

19. Mevcut personelin çocukların fiziksel aktivitesi hakkında aldıkları profesyonel gelişim eğitimleri aşağıdaki konuları içerir: (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- Küçük çocuklar için önerilen günlük fiziksel aktivite miktarı
- Çocukların fiziksel aktivitesinin desteklenmesi
- Çocuklar için uzun süreli oturma zamanlarının kısıtlanması
- Çocukların motor beceri gelişimleri
- Çocukların aileleriyle fiziksel aktivitelerini desteklemekle ilgili iletişime geçilmesi
- Fiziksel aktivite üzerine program politikalarımız
- Hiçbiri

20. Ailelere çocukların fiziksel aktiviteleri üzerine eğitimler* sunulmaktadır.

- a. Hiçbir zaman b. Yılda 1 kere c. Yılda 2 kere d. Yılda 3 ve fazlası

*Ailelerin bizzat katıldıkları eğitim oturumları, broşürler, programınızın tanıtım kitapçıkları, web siteleri yada ilan panoları aracılığıyla sunulabilir.

21. Aileler için çocukların fiziksel aktiviteleri üzerine verilen eğitimler aşağıdaki başlıkları içerir: (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- Küçük çocuklar için önerilen günlük fiziksel aktivite miktarı
- Çocukların fiziksel aktivitesinin desteklenmesi
- Çocuklar için uzun süreli oturma zamanlarını kısıtlanması
- Çocukların motor beceri gelişimleri
- Fiziksel aktivite üzerine program politikalarımız
- Hiçbiri

Politika

22. Bizim fiziksel aktivite üzerine yazılı kurum politikamız* aşağıdaki başlıkları içermektedir: (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- Her gün iç mekan ve dış mekan fiziksel aktivite için verilen zaman miktarı
- Çocuklar için uzun süreli oturma zamanının kısıtlanması
- Öğretmenlerin ve çocukların aktif bir şekilde fiziksel aktiviteye katılabilmelerine izin veren ayakkabı ve kıyafetler
- Fiziksel aktiviteyi destekleyen öğretmen uygulamaları
- Zorlayıcı davranışları çözebilmek için, fiziksel aktivite zamanından almamak veya çocukların fiziksel olarak aktif oldukları uzun süreli oyun zamanlarından alıkoymamak
- Planlı ve plansız fiziksel aktivite eğitimi
- Çocukların fiziksel aktivitesi üzerine profesyonel gelişim
- Çocukların fiziksel eğitimi üzerine aileler için eğitim
- Hiçbiri

*Yazılı bir kurum politikası, programın uygulanması veya öğretmenlerden, personelden, çocuklardan ve ailelerden beklentilerle ilgili her türlü bilgiyi içerir. Kurum politikaları aile el kitapları, personel el kitapları ve diğer dokümanlarda yer alabilir.